

Tuy Nhật Bản không phải là quốc gia liên quan trực tiếp nhưng Biển Đông có vai trò quan trọng trong tuyến hàng hải huyết mạch trên biển tại Trung Đông dẫn lãnh hải Nhật Bản. Do vậy, trong thời gian gần đây Nhật Bản liên tục thể hiện quan điểm kiên quyết, nhất quán về vấn đề Biển Đông và tạo ra những thách thức mới cho Trung Quốc.

Vì tranh chấp chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán ở Biển Đông, Nhật Bản là quốc gia không liên quan đến tranh chấp, tuy nhiên Biển Đông có vai trò quan trọng trong tuyến hàng hải huyết mạch trên biển ở Trung Đông đến lãnh hải Nhật Bản. Do vậy, trong thời gian gần đây Nhật Bản liên tục thể hiện quan điểm kiên quyết, nhất quán về vấn đề Biển Đông và tạo ra những thách thức mới cho Trung Quốc, đặc biệt là việc triển khai hoạt động bầy và quyền lợi biển và xây dựng *Con đường tơ lụa trên biển thế kỷ XXI* của nước này. Mục đích của bài viết sẽ góp phần làm rõ hơn sự can dự của Nhật Bản vào vấn đề Biển Đông và tác động của việc can dự đời với Trung Quốc trong quá trình triển khai thực hiện chiến lược công quốc biển.

Quan điểm và mục tiêu của Nhật Bản đời với Biển Đông

Quan điểm và mục tiêu xuyên suốt của Nhật Bản đời với vấn đề Biển Đông là duy trì hòa bình, đảm bảo an ninh ở hàng hải quốc tế. Các phương tiện truyền thông toàn cầu đưa tin về các hoạt động của tạo đất đến phương của Trung Quốc ở Trường Sa đã khiến Nhật Bản tỏ thái độ của mình. Chính phủ Nhật Bản đã nhanh chóng xác định các hành động của Trung Quốc là vi phạm UNCLOS và coi chính sách của Trung Quốc ở Biển Đông là một nỗ lực nhằm thay đời nguyên trạng bầy và lợi. Nhật Bản cũng ủng hộ lập trường của Mỹ đời với các hành động phiêu lưu mạo hiểm quyết đoán của Trung Quốc ở Biển Đông và các hoạt động thực hiện quyền ở hàng hải của Mỹ. Bất chấp những gì nói quân sự của nước này, Nhật Bản có thể tiến hành [mặt sự hành](#) [động hải sự sự định](#) ở Biển Đông.

Mọi bất đồng mâu thuẫn và tranh chấp chủ quyền trên biển phải được giải quyết dựa trên luật pháp quốc tế, luật biển quốc tế bầy biển pháp hòa bình. [\[1\]](#)

Quan điểm của Nhật Bản về Biển Đông

Ngày 12/7/2016, sau khi Tòa án tranh tài Biển Đông ra phán quyết về vấn đề Philippines với Trung Quốc liên quan đời tranh chấp ở Biển Đông, Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản Fumio Kishida ra tuyên bố, phán quyết của PCA là phán quyết cuối cùng và mang tính ràng buộc pháp lý, theo đó các bên liên quan phải tuân thủ phán quyết này. Ngoại trưởng Kishida [nêu rõ](#) : “Nhật Bản kiên định ủng hộ việc tôn trọng quy định luật pháp và sự đồng các biển pháp hòa bình, không sự đồng hoạt

đe dọa sự đồng thuận trong giới quy tắc tranh chấp trên biển”.

Ngoài ra, trong cuộc hội đàm với Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị bên lề Hội nghị AMM 49, Ngoại trưởng Nhật Bản Fumio Kishida đã hội thúc Bắc Kinh chấp nhận và tuân thủ phán quyết của PCA, đồng thời bày tỏ quan ngại của Nhật Bản về tình hình Biển Đông hiện nay, hy vọng Trung Quốc sẽ tránh những hành động có thể làm leo thang căng thẳng tại vùng biển tranh chấp. Sách Trắng quốc phòng Nhật Bản năm 2016 nêu rõ các hoạt động hiện tại của Trung Quốc tại Biển Đông là cồng kềnh, hành động đơn phương, hòng tại vị các đảo vào vị trí rìa trên vùng biển đang có sự tranh chấp chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán.

Mục tiêu của bản của Nhật Bản đối với Biển Đông

Thúc đẩy quá trình hòa vốn đối Biển Đông: Thực tế cho thấy, Nhật Bản đã đưa ra lời kêu gọi các bên thực hiện nghiêm *quy tắc do hàng hải, hàng không* trên Biển Đông, ủng hộ các nỗ lực ASEAN đấu tranh chống sự xâm phạm chủ quyền của Trung Quốc tại các đảo, bãi đá, thúc đẩy ASEAN hóa, quá trình hòa vốn đối Biển Đông. Trong những chuyến thăm đến các nỗ lực ASEAN, Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe, đều chủ động thảo luận các vấn đề *quy tắc do hàng hải, hàng không* cũng như tình hình an ninh Biển Đông. Trong quan hệ ngoại giao với một số nỗ lực có liên quan đến tranh chấp chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán với Trung Quốc như Philippines, Việt Nam, Indonesia..., Nhật Bản đều kêu gọi xây dựng mối quan hệ với một xích là vấn đề biển. Ngoài các nỗ lực ASEAN, trong quan hệ với các nỗ lực có chung lợi ích trên Biển Đông như Australia, Ấn Độ, Anh..., Nhật Bản luôn tìm sự đồng thuận thông qua việc chia sẻ các giá trị như tự do, dân chủ, pháp quyền. Ngoài quan hệ song phương, gần như trong mọi diễn đàn quốc tế có thể tận dụng, Nhật Bản đều cố gắng thúc đẩy quá trình hòa vốn đối Biển Đông. Trong hội nghị G7, G20, Hội nghị cấp cao Đông Á (EAS), hội nghị giữa Nhật Bản và các nỗ lực châu Á - Thái Bình Dương, Nhật Bản đưa ra vấn đề *quy tắc do hàng hải, hàng không*

[\[2\]](#)

quy tắc do hàng hải, hàng không

đưa ra tranh chấp chủ quyền, quyền chủ quyền và quyền tài phán ở Biển Đông vào chương trình nghị sự. Đồng thời lên tiếng yêu cầu các nỗ lực liên quan xác định rõ quyền lợi biển của mình trên cơ sở luật pháp quốc tế, ủng hộ việc nhanh chóng đưa ra Quy tắc ứng xử của các bên ở Biển Đông - COC, phê phán hoạt động bệ lập và xây dựng hệ thống của Trung Quốc tại một số đảo đá ở quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa.

Giúp các nước ASEAN đòi quyền lợi, nâng cao năng lực phòng thủ trên biển: Một mặt, Nhật Bản hỗ trợ trang bị cho các nước liên quan trực tiếp tranh chấp ở Biển Đông như Việt Nam, Philippines từng công khai năng cảnh báo trên biển của các nước này, xây dựng lực lượng tuần duyên kiểm soát Trung Quốc. Philippines đang chú trọng từng công sức mạnh hải quân bằng cách nhập khẩu và cải tiến vũ khí trang bị. Tháng 3 năm 2011, Philippines mua của Mỹ 2 tàu tuần tra cỡ lớn lớp

Hamilton, sau khi được cải tiến đã có khả năng của tàu khu trục, nâng cao năng lực của tác chiến biển gần của Philippines. Ngoài ra, lực lượng Hải quân Philippines có kế hoạch đặt mua 4 tàu hộ vệ chống ngầm hàng như 2.000 tấn và đang xem xét đặt mua tàu ngầm để tăng binh lực dưới nước. Dự án được ưu tiên nhất hiện nay của Hải quân Philippines là chế tạo 2 chiếc tàu hộ vệ kiểu mới, đã có nhiều nước bày tỏ sự quan tâm đến dự án này. Theo báo cáo, chính phủ Philippines sẽ dành khoản ngân sách 1,73 tỷ USD để mua sắm tàu chiến kiểu mới. Một dự án khác đang trong giai đoạn nghiên cứu là nâng cấp tàu tuần tra

Haminton

được trang bị tên lửa chống ngầm, dự kiến sẽ sử dụng tên lửa

Harpoon

của hãng Boeing. Một khi dự án được hoàn thành thì hiệu quả tác chiến của tàu chiến Philippines sẽ được nâng lên rất lớn trong khu vực

[\[3\]](#)

. Trong Hội nghị Thượng đỉnh An ninh châu Á-Đông Á tại Shangri-La năm 2014, Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe tuyên bố, phải

chi viện

trên thực tế ở Việt Nam, Philippines, Malaysia xây dựng năng lực quân sự trên biển. Nhóm nâng cao khả năng phòng thủ biển của các nước ASEAN, Nhật Bản đã kết hợp các khoản hỗ trợ như viện trợ phát triển chính thức - ODA, đào tạo nâng cao khả năng do Lực lượng phòng vệ Nhật Bản - (SDF) thực hiện, hợp tác vũ trang biển phòng thủ, để không ngừng trợ giúp các nước này. Mặt khác, Nhật Bản thông qua các hình thức huấn luyện, diễn tập quân sự chung với các nước ASEAN để nâng cao khả năng quân sự của các nước này và giúp cho quân đội Nhật Bản thông thạo tình hình thực tế trong khu vực Biển Đông, nhằm thực hiện nhiệm vụ cho việc tuần tra, giám sát của Nhật Bản tại khu vực biển này. Trong tháng 5 và tháng 6 năm 2015, tàu chiến của Nhật Bản và Philippines nhiều lần tiến hành diễn tập chung tại vùng biển của Philippines. Tháng 8 năm 2015, Nhật Bản, Mỹ và Philippines tiến hành diễn tập cứu trợ nhân đạo tại vịnh Subic. Đây với Việt Nam, tháng 5 năm 2015 đã có 02 máy bay tuần tra trên biển P-3C của Nhật Bản lần đầu tiên đến Nẵng, tháng 11 năm 2015 Việt Nam và Nhật Bản đã đặt được nhóm thực chung với việc tàu chiến của Nhật Bản có thể cập cảng Cam Ranh. Gần đây nhất, ngày 20/5/2017, tàu khu trục của Nhật Bản Sazanami 113 với khả năng phòng không, săn ngầm và chống tàu chiến mặt nước đội phòng không - đã cập cảng Cam Ranh (Khánh Hòa) tham gia chương trình hợp tác Thái Bình Dương.

Cũng có mối quan hệ đồng minh Nhật - Mỹ: Nhật Bản coi quan hệ đồng minh Nhật - Mỹ là khuôn khổ chủ yếu *hợp pháp* cho

việc can thiệp quân sự vào Biển Đông (Tuy nhiên, xét trên phương diện là đồng minh chiến lược, Mỹ sẽ bỏ qua Nhật Bản trong bất kỳ tình huống nào, nếu Nhật Bản bỏ tiền công. Vấn đề Biển Đông Mỹ và Nhật Bản có chung quan điểm là duy trì tự do hàng hải và hàng không quốc tế, giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình. *Chiến lược bảo đảm an ninh quốc gia*

của Nhật Bản cho rõ: Thuyết chủ quyền đồng minh với Mỹ thông qua việc sửa đổi Văn bản Chỉ đạo hợp tác quốc phòng Nhật Bản - Mỹ vào tháng 4/2015, với các chủ đề tăng cường sự phối hợp một cách toàn diện, trong đó có các việc đánh giá môi trường an ninh, lên kế hoạch ứng phó với mọi tình huống và kế hoạch phối hợp hành động thực tế, đồng thời mở rộng phương diện và phạm vi hợp tác quốc phòng. Bên cạnh đó, Nhật Bản

[khẳng định rằng hợp](#)

chiến lược

tái cân bằng

của Mỹ tại châu Á.

Ngay trước thềm chuyến thăm châu Á của Ngoại trưởng Rex Tillerson, chính quyền Trump tuyên bố chính sách tái cân bằng hay xoay trục của Mỹ tại khu vực sẽ có công thực mĩ. Xoay trục, tái cân bằng... đó là cụm từ được dùng để mô tả chính sách châu Á của chính quyền cũ. Tôi nghĩ các bên có thể kỳ vọng chính quyền mới sẽ có công thực riêng, quyền trợ lý ngoại trưởng phụ trách Đông Á - Thái Bình Dương Susan Thornton phát biểu trong cuộc họp báo hôm 14/3/2017. Tuy nhiên, thực tế cho thấy chiến lược mới vẫn chưa được tháo luồn chi tiết, thậm chí chính quyền Tổng thống Trump vẫn chưa hoàn toàn chắc chắn sẽ tìm ra

[công thực riêng](#)

Do đó, đảm bảo an ninh tự do hàng hải và hàng không trên Biển Đông là vấn đề cần bên, không thể bất cứ một thế lực nào tuyên bố vùng nhận diện phòng không [4] và đe dọa đến tự do hàng hải quốc tế. Sự phối hợp và hợp tác Nhật - Mỹ trong vấn đề Biển Đông còn biểu hiện ở việc giúp đỡ các nước hữu quan xây dựng năng lực phòng thủ. Ví dụ, nhằm giúp Philippines nâng cao khả năng đối phó với Trung Quốc trên biển, hai nước phân công rõ ràng, Mỹ chịu trách nhiệm cung cấp vũ khí, trang bị cho lực lượng vũ trang Philippines, Nhật Bản cung cấp trang bị cho lực lượng bảo vệ biển Philippines.

Giành thế chủ động trong tranh chấp lãnh thổ với Trung Quốc, kiểm soát Trung Quốc trên nhiều phương diện: Nhật Bản và Trung Quốc có tranh chấp lâu dài ở Biển Hoa Đông được biết là quần đảo Senkaku/Điếu Ngư. Nhật Bản cho rằng, nếu Trung Quốc kiểm soát được Biển Đông thì sẽ gây ảnh hưởng bất lợi đối với tranh chấp quần đảo Senkaku/Điếu Ngư. Mục đích chiến lược của Nhật Bản là hình thành thế

phối hợp tác chiến hai cánh Biển Đông và Biển Hoa Đông, gây *cơn tr*

cho Trung Quốc trong việc giải quyết tranh chấp trên biển Hoa Đông. Bên cạnh đó, Nhật Bản cũng mong muốn việc hợp tác các nước ASEAN đòi quyền lợi ở Biển Đông, để đối lập sự ủng hộ của các nước này đối với Nhật Bản trong vấn đề Biển Hoa Đông. Theo mối liên kết giữa với các nước Đông Nam Á trong vấn đề tranh chấp trên biển, Nhật Bản muốn Trung Quốc phải đối phó đúng thời *trên cả hai mặt trận*

Biển Hoa Đông và Biển Đông. Trong thời đây cũng được cho là hành động kiểm soát sự triển dộng của Trung Quốc trong khu vực và trên thế giới. Nhật Bản muốn nhân vấn đề Biển Đông, tìm kiếm sự ủng hộ từ các nước ASEAN đòi quyền lợi ở Biển Đông, đẩy mạnh viện trợ cho các nước này về kinh tế và quân sự, qua đó nâng cao hơn nữa ảnh hưởng của mình trong khu vực, từng bước gia tăng sự phụ thuộc chiến lược của các nước vào Nhật Bản, qua đó xây dựng liên minh chiến lược biển do Nhật Bản dẫn dắt để đối phó với Trung Quốc. Nhật Bản xác định tầm quan trọng của Biển Đông và thúc đẩy hợp tác an ninh truyền thống đối với các nước ASEAN, nhất là các nước xung quanh Biển Đông, chính vì vậy, ngày 01/7/2014, Chính phủ Nhật Bản thông qua Nghị quyết để bỏ những rào cản Hiến pháp tăng cường quân đội nước này tham chiến ở nước ngoài kể từ sau Chiến tranh Thế giới thứ 2. Trong thái độ của Nội các Nhật Bản cho phép nước này thực thi quy định phòng vệ tập thể hoặc hỗ trợ các quốc gia có quan hệ gần gũi khi bị tấn công. Bộ quốc phòng Nhật Bản sẵn sàng cấp lực lượng hỗ trợ quân đội các nước ASEAN xây dựng năng lực để có thể kiểm soát việc Trung Quốc không ngừng đẩy mạnh hoạt động tại Biển Đông

[\[5\]](#)

Nâng cao vị thế và tầm ảnh hưởng của Nhật Bản ở khu vực Đông Nam Á: Một mục tiêu quan trọng của Nhật Bản khi can thiệp vào vấn đề Biển Đông chính là từng bước sự ảnh hưởng của nước này vào khu vực Biển Đông, nâng cao quyền phát ngôn và khả năng can thiệp của mình đối với các diễn biến an ninh khu vực, xây dựng hình ảnh nước lớn ở khu vực. Những năm qua, cùng với sự đứt phá không ngừng của Nhật Bản đối với hiệp ước hòa bình, đặc biệt là sau khi nghị định nguyên tắc xuất khẩu vũ khí, Nhật Bản đã tích cực bán vũ khí cho các nước Đông Nam Á, một mặt nâng cao thực lực quân sự của nước này, giúp đối phó với Trung Quốc đang không ngừng triển dộng, mặt khác thông qua việc bán vũ khí, không ngừng củng cố, nâng cao vị thế và tầm ảnh hưởng của Nhật Bản ở khu vực này.

Phát biểu tại Hội nghị Thượng đỉnh Đông Á [\[6\]](#), Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe nhấn mạnh tầm quan trọng của trật tự trên biển dựa trên luật pháp quốc tế. Thủ tướng Shinzo Abe [cho rằng](#): “Trong nhiệm vụ thách thức lớn này, trên Biển Đông và Hoa Đông, tôi lo ngại sâu sắc về những hoạt động đơn phương thay đổi hiện trạng tiếp tục diễn ra. Kiểm soát theo luật là

nguyên tắc chung phải được quán triệt trong công đồng quốc tế, các bên liên quan cần kiên trì các hành động gia tăng công đồng khu vực, nên theo đuổi giải quyết hòa bình dựa trên luật pháp quốc tế, trong đó có Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển quốc tế năm 1982.”

Biên pháp can dự của Nhật Bản vào khu vực Biển Đông

Chỉ duy trì hòa bình ở Biển Đông - khu vực mà Nhật Bản có lợi ích chiến lược trên nhiều phương diện nhất là kinh tế, Nhật Bản đã thực hiện nhiều biện pháp can dự vào vấn đề Biển Đông nhằm thực hiện được mục tiêu, quan điểm của mình đối với khu vực Biển Đông đó là đảm bảo sự ổn định hòa bình, đảm bảo an ninh tự do hàng hải và hàng không theo luật pháp quốc tế, các bên liên quan không được đơn phương dùng vũ lực để giải quyết tranh chấp quyên, quyên chủ quyên và quyên tài phán.

Mở rộng sự hiện diện và công cụ quan hệ quốc phòng

Đầu tiên, Nhật Bản mở rộng sự hiện diện thông qua các sáng kiến như: Lực lượng hải quân phòng vệ Nhật Bản (JMDF) tiếp tục các cuộc gia thành viên ASEAN hoặc tham gia các cuộc tập trận song phương, đa phương. Trong tháng 3 năm 2016, một tàu của JMDF đã tiếp cận Malaysia để tham gia những đợt tập trận huấn luyện thân thiện với lực lượng hải quân Malaysia. Tiếp theo, tháng 4 năm 2016 tàu ngầm Oyashio cùng tàu khu trục Ariake và Setogiri đã tiếp cận tại Vịnh Subic của Philippines trong chuyến thăm đầu tiên trong vòng 15 năm qua. Tiếp đó, Ariake và Setogiri cũng lần đầu tiên tiếp cận Vịnh Cam Ranh của Việt Nam. Trong khoảng thời gian đó, tàu khu trục lớp Ise lần đầu tiên vượt qua Biển Đông, tham gia hoạt động đánh giá các hàm đối quốc tế và tập trận đa phương ở vùng biển của Indonesia.

Ngày 13/7/2016, cuộc tập trận chung giữa Cảnh sát biển Nhật Bản (JCG) và Cảnh sát biển của Philippines (PCG) đã diễn ra ngoài khơi vịnh Manila, đúng một ngày sau khi PCA công bố phán quyết về việc Philippines khởi kiện Trung Quốc về những tuyên bố chủ quyền phi lý tại Biển Đông. Dù quan điểm của hai nước về cuộc tập trận là không nhằm vào Trung Quốc và vấn đề Biển Đông, nhưng tính thời điểm của nó cho thấy rõ ràng đây là một phần trong có liên quan. Bên cạnh đó, JMDF cũng đã tham gia tập trận cùng Mỹ và Australia vào tháng 2 năm 2016 ở vùng biển của Singapore, tháng 4 năm 2016 ở vùng biển lân cận của Indonesia.

Thực tế cho thấy, Nhật Bản cũng đang tiến hành các bước đi nhằm tăng cường sự hiện diện ở trong khu vực thông qua các hoạt động khác như tham gia các khuôn khổ đa phương. Một hình là việc Nhật Bản đã cam kết đối ngoại khá lớn Lọc lọc phòng và Nhật Bản tham gia vào cuộc tập trận an ninh hàng hải chung được tổ chức bởi Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN mở rộng (ADMM+) diễn ra ở vùng biển và không phận giữa Brunei và Singapore. Ngoài việc mở rộng sự hiện diện, Nhật Bản còn tăng cường quan hệ đối tác với các nước ASEAN thông qua hợp tác xây dựng năng lực và hợp tác với thị trường quốc phòng. Trong bài phát biểu tại Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược Quốc tế (CSIS) tại

Washington ngày 15/9/2016 Bộ trưởng Quốc phòng Nhật Bản Tomomi Inada cho biết, Nhật Bản sẽ tăng cường can dự vào Biên Phòng thông qua việc tuần tra chung với Mỹ và tập trận song phương, đa phương với các nước trong khu vực.

Hợp tác về khí và trang bị cho các nước trong khu vực

Nhật Bản quyết định thông qua viện trợ ODA để cung cấp cho Philippines 12 tàu chiến, trong đó có tàu tuần tra cỡ lớn 1.000 tấn, nhằm giúp Philippines nâng cao năng lực bảo vệ trên biển. Tháng 7/2016, Nhật Bản cũng lần đầu tiên hợp tác Philippines bảo trì động cơ diesel cho tàu hải quân.

Ngày

18/8/2016, Philippines đã nhận được 10 tàu tuần duyên của Nhật Bản.

Ngày 31/7/2014, Chính phủ Nhật Bản đã quyết định cung cấp cho Việt Nam 6 tàu trong đó gồm 02 tàu kiềm ngư lôi của Cơ quan Ngư nghiệp Nhật Bản và 04 tàu còn lại là tàu đánh cá thặng mĩ, theo như một phần trong gói viện trợ không hoàn lại. Ngoài ra, Nhật Bản cũng sẽ cung cấp xuồng cứu sinh và các trang bị, thiết bị khác, trị giá 500 triệu yên cho Việt Nam. Như vậy, Với Việt Nam, ngoài việc chuyển giao 6 tàu đã qua sử dụng, Nhật Bản còn tiến hành đàm phán về việc cung cấp tàu mĩ cho Hải quân Việt Nam trong tương lai gần. Tại Lễ kỷ niệm 63 năm ngày thành lập Lọc lọc Phòng và Nhật Bản tại ngày 07/7/2017, Hội đồng mĩnh Toàn quyền Nhật Bản tại Việt Nam Kunio Umede nhận mĩnh tháng 6 năm nay, tại Hội đàm cấp cao giữa Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc và Thủ tướng Shinzo Abe, hai nước đã [khẳng định](#)

tăng cường phối hợp hơn nữa trên cơ sở lợi ích chung và an ninh với cách là các đối tác tin cậy cùng chia sẻ nhiều lợi ích chiến lược chung. Nhật Bản và Việt Nam đã và đang triển khai các nội dung hợp tác sâu rộng trên các lĩnh vực như trao đổi đoàn cấp cao, nhất là đoàn Bộ trưởng Bộ Quốc phòng, tham vấn cán bộ thực hiện, hợp tác nâng cao năng lực, hợp tác trang bị, công nghệ quốc phòng.

Tác đĩng đĩ vĩ Trung Quĩc

Trong xu thĩ vĩa hĩp tác vĩa cĩnh tranh và vĩa kiĩm chĩ lĩn nhau, thĩ quan đĩĩm của Nhật Bản đĩ vĩ Biĩn ỹng sĩ cĩ nhĩng tác đĩng nhĩt đĩnh đĩ vĩ Trung Quĩc trên nhiũu giĩc đĩ khĩc nhau.

Tác đĩng đĩ vĩ ngoĩi giao

Vĩn đĩ Biĩn ỹng là mĩt trong nhĩng nguyên nhĩn tác đĩng đĩn lòng tin chĩnh trĩ giĩa Trung Quĩc và mĩt sũ nĩĩc ASEAN. Vĩĩc giĩi quyĩt vĩn đĩ Biĩn ỹng mĩt cĩch cĩng bĩng, hĩp lý sũ trĩ thĩnh mĩt xĩch quan trĩng đĩ hai bĩn tĩng cĩĩng lòng tin chĩnh trĩ và triĩn khai quan hĩ hĩp tác an ninh trong khuĩn khĩ *Cĩng đĩng chung vĩn mĩnh Trung Quĩc - ASEAN*

. ỹĩ giĩi quyĩt vĩn đĩ Biĩn ỹng mĩt cĩch *hĩa bĩnh,*

Trung Quĩc đĩ đĩa ra

tĩ tĩĩng tĩĩp cĩn kĩp

vĩ nĩi dung cĩ bĩn nhĩt quĩn tĩ trĩĩc đĩn nay của Trung Quĩc là giĩi quyĩt song phĩĩng vĩ nhĩng nĩĩc cĩ tranh chĩp chĩ quyĩn vĩ Trung Quĩc và Trung Quĩc cĩng ASEAN gĩn giĩ hĩa bĩnh ỹ khu vĩc Biĩn ỹng..

Tác đĩng đĩ vĩ quĩn sũ

Là mĩt cĩĩng quĩc vĩ cĩng nghĩ trĩn thĩ giĩi và là cĩĩng quĩc bĩn tĩi khu vĩc chĩu ỹ-Thĩi Bĩnh Đĩĩng, sũ giĩp đĩ của Nhật Bản vĩ trang bĩ và kĩ thuĩt quĩn sũ cho cĩc nĩĩc nhĩ Philippines, Vĩĩt Nam cĩng nhĩ vĩĩc huĩn luyĩn, tĩĩn hĩnh đĩĩn tĩĩp quĩn sũ chung sũ tĩĩng cĩĩng khĩ nĩĩng quĩn sũ của cĩc nĩĩc nĩy, gia tĩĩng xu thĩ nĩng cao sũc mĩnh quĩc phĩng của cĩc nĩĩc cĩ liĩn quan đĩn Biĩn ỹng trong khu vĩc ỹĩng Nam ỹ, qua đĩ gia tĩĩng ỹp lĩc an ninh quĩn sũ đĩ vĩ Trung Quĩc. [Cĩĩn lĩĩc bĩĩo đĩĩm an ninh quĩc gia của Nhật Bản](#)

quy đĩnh, Nhật Bản sũ đĩng trĩn quan đĩĩm chĩ nghĩa hĩa bĩnh tĩc cĩc, thĩng qua trang bĩ phĩng thĩ linh hoĩt, tĩc cĩc tham gia hĩp tác quĩc tĩ và đĩng gĩp cho hĩa bĩnh khu vĩc, thay thĩ 3 nguyên tĩc xuĩt khĩu vĩ khĩ bĩng 3 nguyên tĩc chuyĩn giao cĩng nghĩ và trang bĩ phĩng thĩ, nĩng cao sũc mĩnh quĩn sũ Nhật

Bĩn thĩng qua trang bĩ vĩ khĩ sĩ dĩng linh hoĩt, khiĩn Nhật Bĩn cĩ thĩ chuyĩn giao trang bĩ quĩn sĩ thuĩn tiĩn hĩn, khĩng chĩ cho Philippines mà cĩn cĩc nĩĩc khĩc trong khu vĩc Bĩn ỹng nhĩ Indonesia v.v...

Cũng vĩi nĩi lĩng quy đĩnh cĩm xuĩt khĩu vĩ khĩ, cĩc quan chĩc của Nhật Bĩn cĩng cam kĩt rĩng, vĩĩc xuĩt khĩu vĩ khĩ của nĩĩc này sĩ đĩĩc kiĩm soĩt chĩt chĩ, bĩo đĩm sĩ vĩ khĩ đĩ khĩng rĩi vĩo tay cĩc nhĩm khĩng bĩ hay đĩĩc chuyĩn đĩn cĩc khu vĩc đĩng cĩ chiĩn tranh. Theo quy đĩnh này, Nhật Bĩn chĩ cĩ thĩ xuĩt khĩu vĩ khĩ cho cĩc nĩĩc, nĩu sĩ vĩ khĩ đĩ đĩĩc sĩ dĩng vĩo vĩĩc gĩn gĩi hĩa bĩnh vĩ hĩ trĩ nhĩn đĩo, nhĩ trong trĩĩng hĩp thĩc hiĩn cĩc sĩ mĩnh gĩn gĩi hĩa bĩnh của Liĩn hĩp quĩc. Theo cĩc nhĩ quan sĩt, vĩi cĩc cĩ sĩ cĩng nghiĩp vĩ cĩng nghĩ tiĩn tiĩn, Nhật Bĩn chĩc chĩn sĩ trĩ thành

[quĩc gia xuĩt khĩu vĩ khĩ hiĩn đĩi đĩng kĩ](#)

vĩ là đĩi thĩ đĩng gĩm trong lĩnh vĩc chĩ tĩo, xuĩt khĩu vĩ khĩ trĩn thĩ giĩi

ĩĩu này sĩ thĩc đĩy chĩy đĩa quĩn sĩ tĩi khu vĩc Bĩn ỹng. Bĩn cĩnh đĩ, Bĩn ỹng cĩ ý nghĩa đĩa kinh tĩ vĩ cũng quan trĩng đĩi vĩi an ninh thĩĩng mĩi trĩn bĩn của Trung Quĩc. Mĩc dù phĩĩng hĩĩng chĩnh sĩch vĩ bĩn phĩp thĩc hiĩn của Nhật Bĩn đĩi vĩi vĩn đĩ Bĩn ỹng sĩ gĩp phĩn đĩm bĩo an ninh hĩng hĩi, duy trĩ hĩa bĩnh, nhĩng quan đĩĩm vĩ sĩ can đĩ của Nhật Bĩn chĩc chĩn làm Trung Quĩc quan ngĩi do nhĩng khĩc bĩt giĩa hai bĩn.

Kĩm chĩ hiĩn thĩc hĩa con đĩĩng tĩ lĩa trĩn bĩn

Vĩ chiĩn lĩĩc, vĩĩc Nhật Bĩn can thiĩp vĩo giĩi quyĩt cĩc tranh chĩp chĩ quyĩn Bĩn ỹng cĩng nhĩ can đĩ ngày cĩng sĩu vĩo vĩn đĩ này là nhĩm kiĩm chĩ sĩ trĩi đĩy của Trung Quĩc. ỹng Nam ỹ là khu vĩc nĩm trong trĩc *Con đĩĩng tĩ lĩa trĩn bĩn thĩ kĩ XXI*, cĩ vai

trĩ quan trĩng đĩi vĩi vĩĩc trĩĩn khai xĩy dĩng con đĩĩng này cĩng nhĩ Sĩng kiĩn Vĩnh đĩi Con đĩĩng. Vĩĩc Nhật Bĩn nĩu

thuyĩt vĩ mĩi đĩ đĩa tĩ Trung Quĩc

tĩ hĩnh đĩng thĩc tiĩn của Trung Quĩc trĩn Bĩn ỹng vĩ Bĩn Hoĩ ỹng trong cĩc nĩĩc ASEAN sĩ làm giĩm lĩng tin của cĩc nĩĩc này vĩi Trung Quĩc, đĩng thĩi cĩ tĩc đĩng đĩn vĩĩc phĩt trĩĩn quan hĩ đĩi tĩc chiĩn lĩĩc toĩn đĩĩn Trung Quĩc – ASEAN. Trong bĩi cĩnh vĩng Bĩn Hoĩ ỹng đĩng cĩ tranh chĩp chĩ quyĩn giĩa Nhật Bĩn vĩ Trung Quĩc ỹ quĩn đĩo Senkaku/ĩĩu Ngĩ, vĩĩc tranh chĩp kho đĩ đĩn giĩi quyĩt đĩt đĩĩm vĩ hai bĩn đĩu khĩng đĩnh chĩ quyĩn. Chĩnh vĩ vĩy, Nhật Bĩn tĩng cĩĩng hĩp tĩc vĩi ASEAN, nhĩt là nhĩng nĩĩc cĩ liĩn quan Bĩn ỹng đĩ kiĩm chĩ vĩĩc Trung Quĩc dũng vĩ lĩc giĩi quyĩt cĩc tranh chĩp chĩ quyĩn vĩ bĩn đĩo ỹ cĩ hai khu vĩc Bĩn Hoĩ ỹng vĩ Bĩn ỹng. Mĩt khĩc, Nhật cĩng khĩng đĩnh vai trĩ của mĩnh đĩi vĩi khu vĩc ỹng Nam ỹ, thĩng qua chĩnh sĩch vĩĩn trĩ khĩng hoĩn lĩi cĩc trang thiĩt bĩ cho nhĩng lĩc lĩĩng hoĩt đĩng trĩn bĩn của cĩc nĩĩc thĩnh viĩn ASEAN, vĩ nhĩ vĩy Nhật Bĩn khĩng mong muĩn vĩ trĩ của mĩnh bĩ giĩm

sút trỗi sừng tranh của Trung Quốc.

Kết luận

Khu vực Biên Phòng là địa bàn chiến lược quan trọng đối các nước lân tranh giành ảnh hưởng và kiểm soát lẫn nhau trong quá trình cùng hợp tác và cạnh tranh. Sự can dự của Nhật Bản vào vấn đề Biên Phòng và tác động đối với Trung Quốc trong quá trình triển khai thực hiện chiến lược công quốc biển là ví dụ điển hình.

Trong bối cảnh hiện nay, Nhật Bản liên tục đẩy mạnh hợp tác an ninh, quốc phòng với các thành viên của ASEAN. Kể từ sau Chiến tranh Lạnh, Nhật Bản đều đặn công khai quan hệ với các quốc gia ASEAN dưới hình thức trao đổi quốc phòng, chủ yếu tập trung vào các cuộc tham vấn cấp cao và đàm phán cấp sơ cấp, cùng các cuộc đối thoại an ninh song phương nhằm mục đích tạo dựng lòng tin và nâng cao tính minh bạch. Tuy nhiên, thời gian gần đây, Nhật Bản đã chuyển từ một mức độ cao hơn của *hợp tác* gồm các cuộc tập trận song phương và những thỏa thuận về thiết bị quốc phòng với các quốc gia thành viên ASEAN.

Sau cuộc họp của các Bộ trưởng Bộ Quốc phòng đầu tiên giữa Nhật Bản và các nước ASEAN vào tháng 11/2014, khi ASEAN hiện đang trở thành một trong những đối tác khu vực chủ chốt của Nhật Bản và các vấn đề an ninh, sau Mỹ, Australia, Hàn Quốc và Ấn Độ. Những đặc trưng của *ngoại giao quốc phòng* Nhật Bản áp dụng với ASEAN có thể gói gọn trong ba điểm sau đây: mở rộng sự hiện diện, tăng cường quan hệ đối tác và chia sẻ các chu kỳ mới và quy tắc chung thông qua những quan hệ đối tác này. Cụ thể là Nhật Bản tăng cường hiện diện trên những trang thiết bị, phương tiện tàu tuần tra, tổ chức đào tạo, tập huấn tại Nhật Bản đối với lực lượng chấp pháp và hải quân của các nước ASEAN để thực hiện những lực kiểm tra, kiểm soát trên biển. Thái
ch thức khác là sự hiện diện rộng lớn và năng lực trên không - trên biển của các nước Đông Nam Á ven biển. Một ý tưởng nhằm giúp cải thiện vấn đề này sẽ là xây dựng một mạng lưới hoạt động chung trong khu vực như đó các bên tham gia ven biển cung cấp thông tin trên không-trên biển, Nhật Bản và Mỹ cung cấp thông tin về tình và thông tin từ bên ngoài. Tất cả các quốc gia tham gia sẽ lấy thông tin miễn phí từ mạng lưới này. Nếu hoàn thành, đây có thể trở thành một công cụ chủ chốt nhằm cải thiện khả năng hoạt động khu vực của các quốc gia tham gia và có thể khuyến khích họ có những hành động hợp tác và phối hợp chung lợi ích hành vi gây nên của bất kỳ quốc gia nào. Để giúp phát triển những khả năng này, Nhật Bản và Mỹ cần phối

[cùng nhau hợp tác vì xây dựng năng lực](#)

của các nước Đông Nam Á ven biển

TS. Nguyễn Thanh Minh, Bộ Tư lệnh Cảnh sát biển Việt Nam

Bài viết thuộc bản quyền Nghiên cứu Biển Đông. Mọi người chỉ được dẫn đường link bài viết, không được lấy khi chưa có sự đồng ý của Ban Biên tập.

.....

Tài liệu tham khảo chính

Nguyễn Thanh Minh (2016), *Nhìn lại chặng đường tham gia Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển quốc tế năm 1982 của Việt Nam giai đoạn 1994 – 2015*, Tập chí Nghiên cứu Lịch sử số 2.

Nguyễn Thanh Minh (2016), *Quá trình phân định biển giữa Việt Nam với các quốc gia trong khu vực Biển Đông*, Tập chí Lịch sử Đông, số 7.

Nhật Bản can thiệp vào vấn đề Biển Đông: Xu hướng phát triển và mục tiêu chiến lược. Vietnam+, ngày 03/9/2016.

Nhật Bản: Phán quyết của PCA về Biển Đông có tính ràng buộc pháp lý. TTXVN, ngày 01/9/2016.

Marwyn S. Samuels (1982), *Tranh chấp Biển Đông*, Methuen, NewYork and London.

Nguyễn Q. Thng, (2008), *Hoàng Sa-Trường Sa lãnh thổ Việt Nam nhìn từ công pháp quốc tế*, Nxb Tri thức.

Nguyễn Toàn Thng (2009), “Vấn đề thđc lãnh thổ trong luật quốc tế”, Chuyên đề thuđc đđ tài nghiên cứu cđp nhà nđc:
Cđ sđ pháp lý vđ chđ quyđn của Việt Nam đđi vđi hai quần đđo Trường Sa - Hoàng Sa

do Trung tâm Luật Biển và Hàng hải Quốc tế chđ trì.

Nguyễn Thanh Minh (2017), *Chính sách hiđn đđi hóa lđc lđng hải quân của mđt sđ nđc đđng Nam Á trong bđi cđnh hiđn nay*, Tđp chí
Nghiên cứu đđng Nam Á sđ 1.

[1] Các bên đđng sđ trong các cuộc tranh chấp, mà viđc kéo dài các cuộc tranh chấp đđy có thđ đe đđa đđn hoà bình và an ninh quốc tế, trđđc hđt, phđi cđ gđng tìm cách giđi quyđt tranh chấp bđng con đđng đàm phán, đđu tra, trung gian, hoà giđi, trđng tài, toà án, sđ đđng nhđng tđ chđc hođc nhđng đđu đđc khu vđc, hođc bđng các biđn pháp hoà bình khác tùy theo sđ lđa chđn của mình. Trích khođn 1, đđu 33 của Hiđn chđđng Liên hđp quốc.

[2] Thủ tướng Shinzo Abe hoan nghênh Trung Quốc và ASEAN tiếp tục đổi mới xung quanh vấn đề quy định trên Biên Phòng. Ông bày tỏ hy vọng lời nói của Trung Quốc rằng sẽ không quân sự hóa trên biên giới Hội nghị Đông Á diễn ra vào năm 2015 trở thành hiện thực, đổi mới nên được tiếp tục làm tiến bộ duy trì sự tự kiềm chế và phi quân sự hóa theo luật pháp quốc tế. Hơn nữa, Thủ tướng Shinzo Abe cho rằng phán quyết của Tòa trọng tài không công nhận tuyên bố chủ quyền của Trung Quốc trên Biên Phòng sẽ ràng buộc Trung Quốc và Philippines, hai bên tuân thủ phán quyết và giải quyết xung đột một cách hòa bình.

[3] Xem thêm: Nguyễn Thanh Minh (2017), *Chính sách hiện đại hóa lực lượng hải quân của một số nước Đông Nam Á trong bối cảnh hiện nay*, Tập chí Nghiên cứu Đông Nam Á số 1.

[4] Thực tế cho thấy, cho đến thời điểm năm 2016, hệ thống quy phạm pháp lý quốc tế chưa có quy định về vùng nhận diện phòng không, nhưng trong thực tiễn đổi mới quốc tế ở một số khu vực và thời điểm lịch sử nhất định đã có tuyên bố về vùng nhận diện phòng không.

[5] Thông tin Khoa học quân sự, của Trung tâm Thông tin Khoa học quân sự, Bộ Quốc phòng số ra ngày 10/10/2014, tr.12.

[6] Trong hai ngày 07 và 08 tháng 9 năm 2016, Hội nghị cấp cao ASEAN và Hội nghị Thượng đỉnh Đông Á đã diễn ra tại Viêng Chăn, Lào.